

GUIA DOCENT DE L'ASSIGNATURA

Titulació acadèmica		Batxillerat / Grau en Teologia			
Assignatura		2SV02I VATICÀ II			
Any	2022-2023	Curs	Segon	Valor lectiu	3 ECTS
Període lectiu	Primer semestre	Hores setmanals		2	Àrea
Professor/a	Joan Torra			Llengua	Català
CC institucionals					

Descripció/Justificació

«El Concili Vaticà II ha estat l'esdeveniment més important de l'Església en el segle XX» afirma sant Joan Pau II en la Carta Apostòlica *Tertio millennio adveniente* i ho repeteix en la *Novo millennio ineunte*. Constitueix una herència irrenunciable per a la teologia posterior, un tresor que cal conèixer a fons.

Del 25 de gener de 1959, festa de la Conversió de sant Pau, amb l'anunci de la celebració del Concili fet per sant Joan XXIII a la basílica de Sant Pau Extramurs, fins al 8 de desembre de 1965, solemnitat de la Immaculada Concepció, amb la cloenda presidida per sant Pau VI a la basílica de Sant Pere del Vaticà, hi van set anys que conformen aquest període excepcional de la vida de l'Església.

Cal conèixer la història que remotament el va fer possible. Cal veure els treballs preparatoris, el desenvolupament de les sessions conciliars. Però sobretot cal conèixer els documents que van ser promulgats, cal llegir-los, veure'n el valor, familiaritzar-s'hi, fer-los nostres. Es fa així una bona iniciació als estudis teològics.

L'aproximació històrica se'ns fa necessària però l'interès del curs se centra en la teologia dels textos conciliars i aquest serà el fil conductor que permetrà parlar de la continuïtat però al mateix temps de la novetat hermenèutica del Concili.

Caldrà completar-ho amb una breu mirada a la recepció del Concili en aquests ja més de cinquanta anys de la seva cloenda.

Requisits i orientacions prèvies

No hi ha cap matèria prèvia que sigui imprescindible atès que el que configura el curs és la presentació del concili Vaticà II.

Objectius

Generals

L'objectiu general del curs és el d'ajudar a llegir i comprendre els textos del concili Vaticà II. Amb això s'està fent una iniciació als estudis teològics ja que cadascuna de les matèries que s'estudien beuen d'aquest text imprescindible. Avui no es pot fer teologia sense el Vaticà II.

Específics

Tenint present l'amplada de la temàtica, el curs té per objectiu específic llegir i comprendre cadascun dels grans textos conciliars, sobretot les constitucions, però també els decrets i declaracions, per mostrar-ne la novetat que representa en cada àmbit. Es vol arribar a mostrar les

línies de fons del Concili i a valorar també la recepció que se n'està fent en els treballs teològics i en la vida eclesial.

Competències

Competències transversals (genèriques)

- Capacitat d'organització i planificació del treball intel·lectual, amb esforç i perseverança per portar-lo a terme.
- Capacitat d'anàlisi i de síntesi en els diversos elements que van apareixent.
- Capacitat de reflexió, de raonament crític i de discerniment sobre allò essencial i accessori.
- Claredat en el pensament i precisió en l'expressió parlada i escrita a l'hora d'elaborar un discurs teològic, per tal d'aprendre a construir el propi coneixement.
- Coneixement de les fonts que tenim a l'abast.
- Capacitat de treball en equip i d'exposició/debat sobre les matèries tractades.

Competències específiques:

- Descriure i justificar les característiques específiques i diferenciadores de cadascun dels textos objecte d'estudi.
- Conèixer i entendre el context en què s'elaboren els textos.
- Saber reconèixer el valor que tenen.
- Coneixement de les aportacions que fan.
- Precisió en la formulació d'allò que el Concili ha dit.

Continguts

1. Del concili Vaticà I al concili Vaticà II.
 - Els moviments teològics que el fan possible.
 - La situació històrica.
2. La cronologia del Concili.
 - L'organització i el mètode de treball.
 - Les al·locucions.
3. Les Constitucions.
 - SC: *Sacrosanctum Concilium*. Constitució sobre la sagrada litúrgia.
 - LG: *Lumen Gentium*. Constitució dogmàtica sobre l'Església.
 - DV: *Dei Verbum*. Constitució dogmàtica sobre la divina revelació.
 - GS: *Gaudium et Spes*. Constitució pastoral sobre l'Església en el món contemporani.
4. Els decrets.
 - IM: *Inter Mirifica*. Decret sobre els mitjans de comunicació social.
 - OE: *Orientalium ecclesiarum*. Decret sobre les Esglésies orientals catòliques.
 - UR: *Unitatis redintegratio*. Decret sobre l'ecumenisme.
 - CD: *Christus Dominus*. Decret sobre el ministeri pastoral dels bisbes en l'Església.
 - PC: *Perfectae caritatis*. Decret sobre l'actualització de la vida religiosa.
 - OT: *Optatam totius*. Decret sobre la formació sacerdotal.
 - AA: *Apostolicam actuositatem*. Decret sobre l'apostolat dels laics.
 - AG: *Ad Gentes*. Decret sobre l'activitat missionera de l'Església.
 - PO: *Presbyterorum ordinis*. Decret sobre el ministeri i la vida dels preveres.
5. Les declaracions.

- GE: *Gravissimus educationis*. Declaració sobre l'educació cristiana.
 - NA: *Nostra aetate*. Declaració sobre les relacions de l'Església amb les religions no cristianes.
 - DH: *Dignitatis humanae*. Declaració sobre la llibertat religiosa.
6. Les línies mestres de la teologia del Vaticà II.
- *Ad intra*.
 - *Ad extra*.
7. El postconcili.
- La recepció del Concili.
 - L'hermenèutica conciliar.

Metodologia d'ensenyament-aprenentatge

En el desenvolupament de les classes es procurarà alternar l'estudi i la reflexió personals amb el treball en equip. D'aquí que es procuri potenciar el diàleg, així com l'exposició i el comentari per part de l'alumnat de determinades qüestions.

- En les classes:
 - Es presentarà allò més fonamental de cadascun dels temes del programa.
 - I s'analitzaran els textos conciliaris.
- Cada alumne/a haurà de presentar i comentar a la classe la lectura d'algun text.
- A la tutoria individual es donaran orientacions per a l'exposició a l'aula i per al treball personal.

Avaluació

Criteris d'avaluació:

- Es comprovarà la consecució dels objectius i estratègies mitjançant els exàmens, els treballs i en la tutoria personal.
- Per tractar-se d'una avaluació continuada es tindrà en compte l'assistència a classe, el diàleg i la participació en les activitats proposades.
- Es valorarà la redacció, la presentació i l'aportació personal especialment en els treballs i activitats.
- Es donarà un valor positiu a la capacitat d'elaborar un judici propi a la llum de la informació adquirida.
- Es valorarà l'assistència a seminaris, conferències o activitats complementàries relacionades amb la matèria.

Tècniques d'avaluació:

- S'avaluaran les competències genèriques en les tutories personalitzades així com les exposicions i el diàleg a classe (10 %).
- Les competències específiques s'avaluaran:
 - mitjançant un examen a final de curs que pot ser escrit o bé oral
 - un treball elaborat per l'alumne
 - les exposicions a classe

Bibliografia bàsica

Concili Vaticà II. Constitucions, Decrets, Declaracions. Edició bilingüe, Barcelona: Facultat de Teologia de Catalunya - Publicacions de l'Abadia de Montserrat 2003.

ALBERIGO, G., dir., *Historia del concilio Vaticano II*, 5 vols., Salamanca: Ediciones Sígueme 2007.

- ALBERIGO, G., - JOSSUA, J. -P., *La recepción del Vaticano II*, Madrid: Cristiandad 1987.
- ALBERIGO, G., *El Concilio Vaticà II (1959-1965). Per la juvenesa del cristianisme* (Horitzons 29), Barcelona: Claret 2005.
- BOTELLA CUBELLS, V., *El Vaticano II ante el reto del tercer milenio. Hermenéutica y teología* (Horizonte dos mil 19), Salamanca – Madrid: San Esteban – Edibesa, 1999.
- CASTANYÉ, J. – PLANELLAS, J., eds. *Joan XXIII i Pau VI els papes del Concili. Al·locucions* (Qüestions teològiques 15), Barcelona: Facultat de Teologia de Catalunya 2012.
- CONGAR, Y.-M., *Diari del Concili*, Barcelona: Estela 1964-1967 [hi ha una versió francesa, més completa, editada per Ed. du Cerf l'any 2000).
- LATOURELLE, R., ed., *Vaticano II: balance y perspectivas. Veinticinco años después (1962-1987)*, Salamanca: Sígueme 1989.
- PIÉ, S., - PIQUER, J., - ROVIRA, J. M., - TENA, P., *La impossible restauració. El Vaticà II a l'hora del balanç: el Sínode de 1985*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat 1986.
- ROVIRA BELLOSO, J. M., *Vaticano II. Un concilio para el tercer milenio*, Madrid: BAC 1997.
- SCHATZ, K., *Storia dei concili. La Chiesa nei suoi punti focali* (Corso di Teologia Sistemantica. Complimenti 6), Bologna: Edizioni Dehoniane Bologna 2006.
- THEOBALD, CH., *La réception du concile Vatican II*, Paris: Les Éditions du Cerf, Paris 2009.